

Berlīnes konference 18-19 septembrī Rezultāti un ministru komunikē

Asoc. Prof. Andrejs Rauhvargers,
Rektoru padomes ģenerālsekretārs

Galvenais īsumā

Komunikē līdz 2005. gadam nosaka trīs prioritātes:

kvalitāte, grādu struktūra, diplomu atzīšana

Vispārējās attieksmes un uzsvāru maiņa:

- uz konkrētiem uzdevumiem ar atbildīgajiem, atskaitīšanos
- panāktā progresa izvērtēšana (*stocktaking*) 2005. gadā – pa prioritātēm
- “Boloņas principus nevar ieviest *à la carte*”
- ilgtspējīgs progress iespējams tikai, ja Boloņas process tiek pilnībā integrēts augstskolu darbībā visos līmeņos un ja studenti līdzdarbojas pasākumos jau no kopš agrīnām stadijām.

Dažas būtiskas nostādnes

- ministri atkārtoti apliecinā savu nostāju, ka augstākā izglītība ir sabiedrisks labums un ka tā ir sabiedrības atbildībā.
- ... uzsver, ka starptautiskajai sadarbībai un apmaiņām jābalstās galvenokārt uz akadēmiskajām vērtībām.

Sociālā dimensija

Ministri vēlreiz apstiprina Boloņas procesa sociālās dimensijas nozīmīgumu.

Nepieciešamība vairot konkurētspēju ir jāsabalansē ar virsuzdevumu uzlabot Eiropas Augstākās izglītības telpas sociālos aspektus, tiecoties stiprināt sociālo kohēziju un samazināt sociālo nevienlīdzību gan nacionālajā, gan Eiropas līmenī

Augstskolas

- Komunikē ir uzsvērts, ka būtisks priekšnoteikums mērķu sasniegšanai ir reāla augstskolu autonomija.
- ministri atzīst, ka procesa turpmākajai veiksmei ir absolūti nepieciešams, lai par šā procesa mērķiem būtu informēti augstskolu mācībspēki un visu līmeņu administratori un lai tie iesaistītos darbā pie mērķu sasniegšanas.
- Ministri apzinās, ka pastāv šķēršļi šo mērķu sasniegšanai, un ka tos nav iespējams pārvarēt tikai ar augstskolu spēkiem vien. Mērķu sasniegšanā ir nepieciešams stiprs atbalsts no valdību un Eiropas institūciju puses.

Studenti

- Komunikē pasvītro lielo pozitīvo lomu, kāda procesa veiksmīgā norisē ir bijusi studentiem un to organizācijām.
- Studentu iesaiste augstākās izglītības pārvaldē gandrīz visās valstīs juridiski ir pilnībā iespējama,
- Reālītātē studentu iesaiste ir pārāk maza, tādēļ ministri aicina augstskolas un studentus meklēt ceļus, kā to palielināt.

Kvalitātes prioritātes izvērsums

- primārā atbildība par kvalitātes nodrošināšanu gulstas uz katru atsevišķu augstskolu, tādējādi veidojot pamatu reālai augstākās izglītības sistēmas atbildībai sabiedrības priekšā valsts mēroga kvalitātes sistēmas ietvaros.
- visās valstīs līdz 2005. gadam jābūt
 - skaidri definētiem visu QA iesaistīto pušu uzdevumiem un atbildības sadali,
 - jānotiek programmu vai augstskolu novērtēšanai, ietverot pašvērtējumu, ārējo vērtējumu, studentu iesaisti vērtēšanas procesā un rezultātu publicēšanu.
 - kvalitātes sistēmas ietver vērtēšanu un akreditāciju (vai līdzīgu proc.)

Kvalitātes prioritātes izvērsums II

- lai akreditācijas rezultāti tiktu savstarpēji atzīti,
 - valstu QA sistēmās jāienāk starptautiskajam elementam gan ekspertu veidā, gan sadarbojoties caur ENQA,
 - līdz 2005. gadam jāizstrādā Eiropai kopīgi (un visu atzīti) kritēriji un procedūras

Grādu sistēmas prioritātes izvērsums

- ministri apņemas, ka līdz 2005. gadam visās valstīs divciklu sistēmas ieviešana būs reāli uzsākta,
- uzsver virzību uz *efektīvu divciklu* sistēmu ar *jēgpilniem* grādiem;
- mudina dalībvalstis izstrādāt kvalifikāciju ietvarstruktūras (*qualifications framework*), kurās katra grāda/ kvalifikācijas apraksts ietver tā līmeni, tā sasniegšanai nepieciešamo studiju darba apjomu (kredītpunktu skaitu), iegūstamos studiju rezultātus (kompetences, prasmes, zināšanas) un profilu.

Grādu sistēmas prioritātes izvērsums II

- ministri apņemas sākt izstrādāt aptverošu un vispārīgāku kvalifikāciju ietvarstruktūru EAIT kopumā
- ministri uzdod tiem, kas strādās pie kvalifikāciju ietvarstruktūras EAIT, šajā ietvarstruktūrā paredzēt plašu klāstu elastīgu mācīšanās ceļu, iespēju un metožu, lai mūžizglītības ceļā varētu sasniegt augstākās izglītības kvalifikācijas vai gūt kredītpunktus

Grādu sistēmas prioritātes izvērsums III

- ... uzdod veikt izpēti par to, vai un kādā veidā ir iespējams īsās augstākās izglītības programmas saistīt ar EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūras pirmo ciklu.
- ... uzsver nepieciešamību pastiprināt saistību starp EAIT un EZT un uzskata par nepieciešamu Boloņas procesā kā trešo ciklu ietvert arī doktorantūru ,
- aicina uz lielāku mobilitāti doktorantūras un pēcdoktorantūras līmeņos un
- mudina augstskolas pastiprināt savstarpējo sadarbību doktorantūras studijās un jauno pētnieku sagatavošanā
- jāsniedz atbalsts sadarbības tīkliem, kuri darbojas doktorantūras līmenī

Diplomatizācijas prioritātes izvērsums

- diplomatizācija notiek uz Lisabonas konvencijas bāzes, tādēļ visām valstīm šī konvencija jāratificē
- ... uzdod ENIC un NARIC tīkliem kopā ar nacionālajām institūcijām virzīt tālāk un attīstīt šīs Konvencijas principu praktisko realizāciju
- 2005. gadā katram studentam automātiski un bez maksas jāsaņem Diploma Pielikums.
Tam jātiek izsniegta Eiropā plaši izmantotā valodā.

Diplomatzišanas prioritātes izvērsums II

- apņemas nacionālajā likumdošanā nodrošināt iespējas kopīgo grādu atzīšanai
- transnacionālo apmaiņu pārvaldei augstākajā izglītībā ir jānotiek, balstoties uz akadēmisko kvalitāti un akadēmiskajām vērtībām. Ministri vienojas šajā nolūkā darboties caur visiem atbilstošajiem kanāliem.

-
- ... visā pilnībā mērā ņem vērā Eiropas Kopienu Padomes Lisabonas (2000) un Barselonas (2002) samitu secinājumus, kas vērsti uz Eiropas padarīšanu par “viskonkurētspējīgāko un visdinamiskāko zināšanās balstīto ekonomiku pasaulē, kura būs gatava ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei ar vairāk un labākām darbavietām un plašāku sociālo kohēziju”

Jauni dalībnieki procesā

- Albānija, Serbija un Melnkalne, Bosnija un Hercegovina, Maķedonija,
- pēc kritēriju maiņas arī Andora, Krievija un Svētais krēsls

tagad pavisam 40 valstis

Ko tad ministri apņemas? (I)

- ģpaši pievērsties 3 prioritāšu jomām
- atbalstīt kvalitātes nodrošināšanu augstskolu, valstu un Eiropas līmenī,
- izstrādāt savās valstīs salīdzināmu un savienojamu kvalifikāciju ietvarstruktūru,
- diploma pielikumu katram absolventam automātiski, bez maksas un plaši runātā valodā
- darboties ar visiem atbilstošajiem līdzekļiem, lai padarītu augstāko izglītību pieejamu visiem, balstoties uz spējām

Ko tad ministri apņemas? (II)

- pielikt visas pūles, lai likvidētu praktiskos šķēršļus mobilitātei Eiropas Augstākās izglītības telpā
- Studentu mobilitātes veicināšanas nolūkā ministri veiks nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu nacionālo kredītu un stipendiju portabilitāti
- apstiprina savu gatavību tālāk attīstīt stipendiju programmas studentiem no trešajām valstīm

Ko tad ministri apņemas? (II)

- nacionālajā līmenī veikt pasākumus, lai novērstu likumdošanas šķēršļus kopīgo grādu izveidi un to atzīšanai, kā arī aktīvi veicināt kopīgu grādu ieguvei paredzētu integrētu programmu veidošanu un to kvalitātes nodrošināšanu
- Lai mūžizglītību padarītu par realitāti - uzsākt darbības, lai saskaņotu savu nacionālo politiku.
- darboties caur visiem atbilstošajiem kanāliem, lai nodrošinātu, ka transnacionālo apmaiņu pārvalde balstītos uz akadēmisko kvalitāti un akadēmiskajām vērtībām

Uz ko ministri aicina/ mudina augstskolas?

- ... pārējās iesaistītās puses paplašināt iespējas mūžizglītībai augstākās izglītības līmenī, tajā skaitā iepriekšējās izglītības atzīšanu
- ... vairot pētījumu nozīmi un to atbilstību sabiedrības tehnoloģijas un kultūras attīstībai, kā arī sabiedrības vajadzībām.
- ... nodrošināt, ka reformas tiek pilnībā integrētas visās būtiskajās augstskolu funkcijās un procesos
- ... un studentu organizācijas meklēt ceļus, kā palielināt studentu faktisko iesaisti augstākās izglītības pārvaldē

Uz ko ministri aicina/ mudina augstskolas? II

- ... paplašināt iespējas mūžizglītībai augstākās izglītības līmenī, tajā skaitā iepriekšējās izglītības atzīšanu
- ... pastiprināt savstarpējo sadarbību doktorantūras studijās un jauno pētnieku sagatavošanā
- ... vairost pētījumu nozīmi un to atbilstību sociālajai, tehnoloģijas un kultūras attīstībai, kā arī sabiedrības vajadzībām

-
- Nākošā ministru konference notiks Bergenā 2005. gada maijā